

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 16 november 2016

942/2016

Lag om ändring av hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 2, 4, 4 a, 6, 8, 13, 15–18, 20, 20 b, 21, 25, 28 a, 49 b och 59 a §, av dem 4 § sådan den lyder i lagarna 1223/2002 och 24/2006, 4 a, 8, 20 b, 28 a och 59 a § sådana de lyder i lag 285/2006, 6 § sådan den lyder i lagarna 285/2006 och 129/2009, 13, 25 och 49 b § sådana de lyder i lag 24/2006, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1223/2002, 253/2005 och 309/2006, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 441/2000, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 441/2000 och 1551/2009, 18 § sådan den lyder i lagarna 24/2006 och 1551/2009, 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 441/2000 ja 24/2006 och 21 § sådan den lyder i lag 602/2013, samt fogas till lagen en ny 18 a § som följer:

2 §

Allmänna principer

En verksamhet som påverkar livsmiljön ska planeras och ordnas så att befolkningens och individens hälsa upprätthålls och främjas.

Den som utövar verksamhet som påverkar livsmiljön ska identifiera de risker i verksamheten som orsakar sanitär olägenhet och följa upp de faktorer som påverkar dem (*egenkontroll*). Verksamheten ska utövas så att uppkomsten av sanitära olägenheter så långt som möjligt förhindras.

4 §

Ledning och styrning av tillsynen

Den högsta ledningen och styrningen av den allmänna planeringen av och tillsynen över hälsoskyddet utövas av social- och hälsovårdsministeriet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården styr verkställigheten av och tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

4 a §

Riksomfattande tillsynsprogram

För styrningen och samordningen av den tillsyn som regleras i denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utarbeta ett riksprogram för hälsoskyddstillsynen (*tillsynsprogram*).

Tillsynsprogrammet ska ses över vid behov. Tillsynsprogrammet ska beakta de gemensamma mål för miljö- och hälsoskyddet som ställs i det riksomfattande programmet för tillsyn över miljö- och hälsoskyddet.

6 §

Kommunens uppgifter inom hälsoskyddet

Kommunen ska inom sitt område främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för invånarna. Kommunen ska informera om hälsoskyddet samt ordna handledning och rådgivning om hälsoskydd.

Kommunen ska för den regelbundna tillsynen utarbeta och godkänna en tillsynsplan för hälsoskyddet (*kommunal tillsynsplan*). Tillsynen ska vara av hög kvalitet, vara riskbaserad och förebygga sanitära olägenheter.

Den kommunala tillsynsplanen ska beakta det tillsynsprogram som avses i 4 a § i enlighet med de lokala behoven. Tillsynsplanen ska ses över vid behov.

Kommunen ska inom sitt område också sörja för tillsynen över efterlevnaden av de förordningar antagna av Europeiska unionen som hänför sig till tillämpningsområdet för denna lag samt för beviljandet av de intyg som avses i artiklarna 20 och 39 i Världshälsoorganisationens internationella hälsoreglemente (2005) (FördrS 50 och 51/2007) i enlighet med bilaga 3 till reglementet. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården anger de hamnar i Finland i vilka den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska inspektera fartygen och vid behov bevilja intyg.

8 §

Beredskap för störningssituationer

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i samarbete med andra myndigheter och inrättningar utarbeta en beredskapsplan för störningssituationer som påverkar livsmiljön. Verksamheten ska planeras i förväg och övas så att man i en störningssituation kan förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter som uppstått vid störningen, så att följderna av störningen kan minimeras och så att återhämtningen efter störningen kan komma i gång så snart som möjligt.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska utarbeta en plan för att trygga hushållsvattnets kvalitet vid olyckor och i andra motsvarande störningssituationer.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av beredskapsplaner för störningssituationer utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

13 §

Anmälningsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om

1) ibruktagande av en inkvarteringsrörelse som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006),

2) ibruktagande av en för allmänheten öppen konditionssal eller annan motionslokal, bastu, badanläggning, simhall, siminrättning och badstrand,

3) ibruktagande av ett daghem eller en klubb eller av en läroanstalt eller undervisningsplats för förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning eller högskoleutbildning,

4) ibruktagande av en verksamhetsenhet som ger fortlöpande vård inom socialvården samt en flyktingförläggning,

5) ibruktagande av en solarie-, tatuerings- eller skönhetsalong eller någon annan lokal där det utförs hudbehandling,

6) ibruktagande av en sådan annan lokal eller inrättning eller inledande av sådan verksamhet som, med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär, kan orsaka sanitär olägenhet.

En motsvarande anmälan ska göras också när en i 1 mom. avsedd verksamhet ändras väsentligt. När verksamhetsutövaren byts ska den nya verksamhetsutövaren underrätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om saken. Anmälan behöver inte göras, om verksamheten kräver miljötillstånd enligt miljöskyddslagen.

Anmälan ska innehålla uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten samt de uppgifter som behövs för bedömningen av sanitära olägenheter som är förknippade med verksamheten. Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Behandling av anmälan

Hälsoskyddsmyndigheten ska ge anmälaren ett intyg över att anmälan har tagits emot, behandla anmälan och vid behov utföra en inspektion enligt 45 §. Byggnadstillsynsmyndigheten för den ort där lokalen finns ska vid behov underrättas om anmälan.

Om den anmälda verksamheten kan påverka livsmiljön, ska hälsoskyddsmyndigheten i behövlig omfattning höra dem som kan påverkas. Bestämmelser om hälsoskyddsmyndighetens rätt att besluta om avhjälpande eller förebyggande av sanitära olägenheter finns i 51 §.

Inkomna anmälningar om inkvarteringsrörelser samt eventuella inspektionsbesök i sådana lokaler ska meddelas polisinspektionen i det härad inom vars verksamhetsområde byggnaden, lokalen eller driftstället finns samt räddningsmyndigheten i området. Polis- och räddningsmyndigheterna har rätt att närvara när en inspektion utförs.

16 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *hushållsvatten* allt vatten

a) som är avsett för dryck, för matlagning eller för andra hushållsändamål, oavsett om vattnet tillhandahålls genom ett distributionsnät, från en tankbil eller tankbåt, i flaskor eller i cisterner eller om vattnet tas med vattenanvändarens egna anordningar,

b) som används i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen för tillverkning, bearbetning eller förvaring av livsmedel eller utsläppande av livsmedel på marknaden,

2) *vattentäkt* en brunn eller någon annan sådan konstruktion eller anordning som används för tagande av grundvatten, ytvatten eller konstgjort grundvatten att användas som hushållsvatten,

3) *anläggning som levererar hushållsvatten* en verksamhetsutövare som levererar hushållsvatten från ett distributionsnät eller annat än tillfälligt från en tankbil eller tankbåt,

4) *vattendistributionsområde* ett sådant enhetligt område av ett distributionsnät för hushållsvatten där kvaliteten på hushållsvattnet är i stort sett enhetlig och där en enda anläggning som levererar hushållsvatten svarar för distributionen av hushållsvatten, samt sådana hushåll, livsmedelslokaler samt verksamhetsutövare med offentlig eller kommersiell verksamhet som använder hushållsvatten som tas med vattenanvändarens egna anordningar.

Som hushållsvatten betraktas dock inte naturligt mineralvatten eller vatten som används som medicinska syften och inte heller vatten som används uteslutande för klädtvätt eller städning, för att tvätta sig med, för sanitetsändamål eller för andra motsvarande ändamål.

Vad som i denna lag föreskrivs om anläggningar som levererar hushållsvatten tillämpas också på verksamhetsutövare som levererar vatten till en anläggning som levererar hushållsvatten.

17 §

Allmänna krav och undantag från dem

Vatten som är avsett att användas som hushållsvatten ska vara oskadligt för hälsan och lämpligt för sitt ändamål. Föroreningar från ämnen som används vid behandling eller distribution av vatten eller från material som används i anordningar får inte finnas kvar i hushållsvattnet i högre koncentrationer än vad som är behövt för ändamålet med användningen av ämnena och materialen, och ämnena och materialen får inte heller äventyra uppfyllandet av kvalitetskraven för hushållsvatten.

Vattentäkter samt vattenbehandlings-, vattenlagrings- och vattendistributionsanordningar ska planeras, förläggas, byggas och av innehavaren skötas så att hushållsvattnet uppfyller de krav som anges i 1 mom. I samband med dessa åtgärder ska hänsyn dessutom tas till de bestämmelser om skyddsområden för vattentäkter som meddelats med stöd av 4 kap. 12 § i vattenlagen och de skyddsplaner för grundvattenområden som utarbetats med stöd av 10 e § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004).

Närmare bestämmelser om kvalitetskraven på och desinficering av hushållsvatten, om tillräcklig behandling av vatten som levereras för att användas som hushållsvatten, om kemikalier som används vid behandlingen, om de hälsorelaterade egenskaperna hos materialen i lednings- och behandlingsanordningar samt om andra omständigheter som påverkar vattenkvaliteten och om det förfarande som tillämpas vid ansökan om och beviljande av undantag enligt 4 mom. utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Regionförvaltningsverket kan på ansökan av en anläggning som levererar hushållsvatten eller, i fråga om hushållsvatten som tas med vattenanvändarens egna anordningar, på ansökan av vattnets ägare bevilja ett tidsbegränsat undantag från uppfyllandet av de med stöd av 3 mom. föreskrivna kvalitetskraven i fråga om vattendistributionsområdet. Undantag kan beviljas, om anskaffningen av hushållsvatten inte kan skötas på något annat skäligt sätt och undantaget inte medför sanitär olägenhet.

18 §

Godkännande av anläggningar som levererar hushållsvatten

Anläggningar som levererar hushållsvatten och som har egen produktion eller behandling av vatten ska senast tre månader innan man planerar inleda verksamheten ansöka om godkännande av verksamheten hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Hushållsvatten får inte levereras förrän verksamheten har godkänts.

Ansökan om godkännande av verksamheten ska också göras om vattentäkten eller vattenbehandlingen i väsentlig grad utvidgas eller ändras, eller om det i vattenkvaliteten eller vattendistributionen sker förändringar som är väsentliga med tanke på hushållsvattnets kvalitet. En ansökan om ändring ska göras senast 30 dygn innan verksamheten ändras. Verksamheten får inte ändras förrän ansökan har godkänts.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska för kännedom sända ansökan till de regionförvaltningsverk, de närings-, trafik- och miljöcentraler och de kommunala hälsoskyddsmyndigheter till vars områden anläggningen som levererar hushållsvatten levererar vatten eller från vars områden den tar vatten och ge dessa tillfälle att yttra sig med anledning av ansökan.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i sitt beslut om godkännande ange vattendistributionsområdena för den anläggning som levererar hushållsvatten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i sitt beslut om godkännande meddela den sökande sådana behövliga villkor som avses i 20 §.

18 a §

Anmälningskyldighet om vattendistributionsområde

Verksamhetsutövare som tar hushållsvatten med egna anordningar för användning som ett led i offentlig eller kommersiell verksamhet och andra än i 18 § avsedda anläggningar som levererar hushållsvatten ska till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en sådan anmälan som avses i 13 §. Ägaren till en vattentäkt eller vattencistern som är i gemensam användning ska till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en i 13 § avsedd anmälan om ett vattendistributionsområde, om vatten tas med vattenanvändarnas egna anordningar för att användas som hushållsvatten för sammanlagt minst 50 personers behov eller minst 10 kubikmeter per dygn.

20 §

Övervakning av hushållsvattnets kvalitet samt villkor om användningen av hushållsvatten

Anläggningar som levererar hushållsvatten och vattenanvändare som tar hushållsvatten med egna anordningar ska se till att hushållsvattnet uppfyller de krav som avses i 17 § 1 mom.

Den egenkontroll och övervakning av hushållsvattnets kvalitet som anläggningar som levererar hushållsvatten gör ska grunda sig på bedömning och hantering av de risker som påverkar vattnets hygieniska kvalitet. Riskbedömningen ska göras i samarbete mellan verksamhetsutövare och myndigheter.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska

- 1) godkänna den riskbedömning som avses i 2 mom.,
- 2) säkerställa att information om att en riskbedömning har gjorts tillsammans med en sammanfattning av resultaten finns tillgänglig för vattenanvändarna,
- 3) regelbundet övervaka kvaliteten på sådant i 18 och 18 a § avsett hushållsvatten som används i livsmedelslokaler,
- 4) utifrån tillsynsprogrammen verifiera att åtgärder för att hantera riskerna för hälsan vidtas i hela vattenproduktionskedjan från tillrinningsområde via uttag, beredning och lagring till vattendistribution och att dessa åtgärder är ändamålsenliga och effektiva.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov

- 1) förplikta verksamhetsutövaren att kontrollera vattenkvaliteten,
- 2) bestämma att hushållsvatten ska desinficeras eller behandlas på något annat sätt, om detta ska anses behövt med hänsyn till vattnets kvalitet,
- 3) för förebyggande av sanitär olägenhet meddela villkor om vattnets användning.

Närmare bestämmelser om den riskbedömning och riskhantering som avses i 1 och 2 mom. samt om regelbunden övervakning av hushållsvattnets kvalitet, behövliga undersökningar, information och rapportering om resultat utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

20 b §

Hushållsvattenhygienisk kompetens

Verksamhetsutövaren ska på egen bekostnad sörja för att den som utför åtgärder som påverkar hushållsvattnets kvalitet i en anläggning som levererar hushållsvatten har ett av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utfärdat intyg över anläggningsteknisk och hushållsvattenhygienisk kompetens. Intyget utfärdas till personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den anläggningstekniska och hushållsvattenhygieniska kompetensen. Intyget gäller i fem år.

Närmare bestämmelser om testintyg samt om anläggningsteknisk och hushållsvattenhygienisk kompetens utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

21 §

Andra författningar och rättsakter som gäller hushållsvatten

Bestämmelser om godkännande av desinfektionsmedel för hushållsvatten finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, samt i kemikalielagen.

25 §

Avfallshanteringen vid stora offentliga tillställningar

Vid stora offentliga tillställningar ska avfallshanteringen och de hygieniska förhållandena ordnas så att de inte orsakar sanitär olägenhet. Närmare bestämmelser om avfallshantering och hygieniska arrangemang vid stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

28 a §

Bassängvattenhygienisk kompetens

Verksamhetsutövaren ska på egen bekostnad sörja för att den som utför åtgärder som påverkar bassängvattnets kvalitet i en simhall, badanläggning eller motsvarande anläggning som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 13 § har ett av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utfärdat intyg över anläggningsteknisk och bassängvattenhygienisk kompetens. Intyget utfärdas till personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den anläggningstekniska och bassängvattenhygieniska kompetensen. Intyget gäller i fem år.

Verksamhetsutövaren ska i syfte att minska belastningen på bassängvattnet se till att de personer som deltar i renhållning och städning av simbassänger och våtutrymmen har tillräcklig kunskap om hur hygienien i utrymmena påverkar bassängvattnets hygieniska kvalitet och tillräcklig kompetens när det gäller städning och renhållning av dessa lokaler.

Närmare bestämmelser om testintyg samt om anläggningsteknisk och bassängvattenhygienisk kompetens utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

49 b §

Tillsyn över undersökningslaboratorier

Livsmedelssäkerhetsverket övervakar att de laboratorier som avses i 49 a § iakttar denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Om ett laboratorium bryter mot dessa, kan Livsmedelssäkerhetsverket, efter att ha hört Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, meddela de förelägganden som behövs för att rätta till verksamheten. Om laboratoriet inte rättar till bristerna trots Livsmedelssäkerhetsverkets förelägganden, kan Livsmedelssäkerhetsverket återkalla godkännandet av laboratoriet för en viss tid. Livsmedelssäkerhetsverket ska även på framställning av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården meddela förelägganden för att rätta till ett laboratoriums verksamhet eller vid behov avbryta verksamheten för en viss tid.

Livsmedelssäkerhetsverket för med tanke på den tillsyn som avses i 1 mom. ett register över godkända laboratorier. I registret införs namnet på och kontaktuppgifterna för det godkända laboratoriet, de analysmetoder som tillämpas inom bedömningen samt namnet på den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet.

Bestämmelser om inhämtande av personuppgifter och införande av dem i registret samt användningen av registeruppgifterna finns i personuppgiftslagen (523/1999) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

942/2016

59 a §

Test och testning

Test som avses i 20 b och 28 a § får anordnas av testare som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Som testare godkänns en person som

1) har sådan utbildning som anges i 7 § 3 mom. samt sakkunskap och erfarenhet i anslutning till hushålls- och bassängvattenkvalitet samt teknik, eller

2) i fråga om examen och ämneskompetens är behörig för en lektors- eller lärartjänst som anknyter till vattenverksteknik eller hushållsvatten- och bassängvattenhygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Testet sker enligt testdeltagarens val antingen på finska eller på svenska. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan bestämma om uppläggnings- och bedömningen av godkänt genomgående av test och testintygets innehåll.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården övervakar testarnas verksamhet. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan återkalla godkännandet av en testare, om testaren i väsentlig grad bryter mot de bestämmelser som gäller verksamheten och inte trots Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens uppmaning har rättat till sin verksamhet inom utsatt tid.

Testaren har rätt att för testet ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av testet. På testare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om jäv för tjänstemän.

Närmare bestämmelser om testarnas behörighet och förutsättningarna för godkännande som testare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Lagens 20 § träder dock i kraft först den 27 oktober 2017.

På anmälningar som är under behandling när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 11 november 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen